

**IN MEMORIAM – NIJOLĖ MALAKAUSKIENĖ (RUDZIKAITĖ)**

**2020 m. birželio 17 d. mirė grafikė, tapytoja**

**Lietuvos dailininkų sąjungos narė NIJOLĖ MALAKAUSKIENĖ (RUDZIKAITĖ)**



**(1947-03-22 – 2020-06-17)**

**Atsisveikinimas su velione vyks 2020 birželio 19 d. ( penktadienį) nuo 16.00 iki 21.00 val.,  
birželio 20 d. (šeštadienį) nuo 8.30 val. Laidojimo paslaugų centre prie Šv. Apaštalų Petro ir  
Povilo bažnyčios (M. K. Paco g. 4).**

**Karstas išnešamas birželio 20 d., šeštadienį 14.40 val.**

**Laidojama bus Rokantiškių kapinėse, Vilniuje.**

Nijolė Rudzikaitė-Malakauskienė gimė 1947 m. Lazdijų rajone, Nasūtų kaime. 1951 m. su tėveliais buvo išvežta į Sibirą. 10 – ies metų grįžo į Lietuvą ir 1961 m. įstojo į M.K. Čiurlionio meno mokyklą Vilniuje. Ji buvo dabartinės meno gimnazijos pirmosios laidos Skulptūros skyriaus auklėtinė.

1969 – 1974 m. Vilniaus akademijoje studijavo grafiką. Baigusi studijas dirbo litografijos technika, vėliau tapė aliejumi, kūrė monotipijas, lino raizinius. Ji sėkmingai dirbo tiek taikomosios grafikos (leidykloje „Mintis“, žurnale „Genys“, įvairių laikraščių redakcijose, kūrė plakatus), tiek laisvosios meninės kūrybos srityse (parodiniai darbai). Daug iliustracijų sukūrė vaikų periodiniams leidiniams.

2004 metais Nijolė Rudzikaitė-Malakauskienė įstojo į Lietuvos dailininkų sąjungą. Dailininkė Viktorija Daniliauskaitė, rekomenduodama Nijolę į sąjungą, rašė: „Jos darbai yra plataus diapazono – nuo mažo formato subtilių tonaliai niuansuotų impresijų iki didelio formato ekspresyvių dramatiškų nuotaikų kompozicijų. Jos darbai pažymėti individualumo ženklu.“ Dailėtyrininkas Romualdas Alekna įvardijo, kad Nijolės Rudzikaitės-Malakauskienės „ryškiausias talentas matomas estampuose. Jos kūrinių leitmotyvas yra dvasinės žmogaus kančios, vilties ir tikėjimo esmė“. Dailėtyrininkas taikliai pastebi, kad „Autorės vaikystėje praeitas skausmingas tremtinės kelias giliai įsirašė į atmintį, susiliejo su Dievo palaima ir viltimi. Todėl taip raiškiai sakralinę potekstę turi beveik visi jos estampai. Estampų kompozicijai būdingas minimalus alegorinių elementų įvedimas, jautrus toninis modeliavimas, simetrija, kur centre įvedama šviesi vertikali juosta, užsibaigianti baltu debesėliu. Čia taip pat didelę reikšmę turi vertikalių plokštumų ir linijų ritmas, suteikiantis estampams muzikalumo įspūdį.“

Nijolė nelepino žiūrovų dažnomis personalinėmis parodomis, bet jos parodos virsdavo tikru kultūriniu įvykiu, visad pritraukusios ne tik kolegų, žiūrovų, bet ir dailėtyrininkų dėmesį. Apie jos kūrybą rašė geriausia to meto kultūros žiniasklaida, pagrindiniai dienraščiai. Dar nebūdama LDS nare, 1992 m. Menininkų rūmuose Nijolei surengus pirmąją personalinę parodą, ji iš karto buvo įvardinta kaip talentinga, susiformavusi, savito braižo menininkė.

Nors kūrėja kūrė periodiniams vaikų leidiniams nemažai nuotaikingų iliustracijų, jos asmeninė patirtis diktavo kitokią iš širdies kylančią kūrybinę kalbą. Dailėtyrininkė E. Jaškūnienė rašė, kad „N. Malakauskienės grafika traukia giliu nuoširdžiu jausmu – kančia, tikėjimu, susitaikymu. Bažnyčia, kurioje autorė atrado savąją dvasios ramybę, ir Sibiro kelias – tai du jos kūrybą maitinantys šaltiniai.“

Grafikė Giedrė Bulotaitė – Jurkūnienė taip pat pastebi, kad Nijolės „dvasinė būseną diktuoja ir jos kūrybą – tarsi vientisa melodija, ištisinis kančios, susitaikymo ir, pagaliau ramybės ir šviesos monologas“. Įgimtas muzikalumas lemia lakštų kompozicinę struktūrą – tai linijų ir spalvinių dėmių kalba su išlaikytomis pauzėmis ir tam tikru minoru. Retsykiais pasitaikančios trapios žmogaus figūrėlės, pasiklydusios veik kosminiame peizaže, dar labiau pabrėžia gyvybės trapumą“.

2003 m. su dukra Klotilda abi surengė parodą „Vasaros projektas“, kur Nijolės Rudzikaitės-Malakauskienės kūryboje atsirado daugiau šviesos ir optimizmo.

„Darbas nuteikia, padeda išreikšti save, atspindėdamas jau anksčiau patirtą Tikrovę. Menas – tai tiesos ir gėrio kelias į šviesą, tarnaujantis amžinam judėjimui. Menininko pašaukimas nešti žmonėms šviesą“ - rašė dailininkė.

Ji savo kūryba ieškojo žmogaus būties prasmės, o kūriniais bandė rasti balansą tarp gyvenimo tragizmo ir šviesiosios jo pusės: tarp aštrių, skaudžiai baltų šviesos pleiščių su juodai mėlynomis įstrižainėmis ir tikėjimo temą išreiškiančiomis subtiliomis užuominomis, vengdama pažodinio vaizdavimo, literatūriškumo. Tai ypač atsispindi 2011 m. Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salėje surengtoje parodoje „Žmogaus akių grožis“, kur dailininkė pristatė ne tik grafikos, bet ir pastarųjų dešimtmečių tapybos darbus. Nemažai dailininkės kūrinių įsigiję Lietuvos ir užsienio kolekcionieriai.

Nijolė Rudzikaitė-Malakauskienė – viena profesionaliausių, savičiausių, atvirai ir drąsiai savo vidiniais išgyvenimais besidalinusių menininkų, jos kūryba palieka spaudą kiekvieno žiūrovo širdyje, jaudina ir verčia susimąstyti. Patyrusi daug gyvenimo išbandymų, dailininkė pati visa savo esybe spinduliavo nepaprastą šviesą. Ja apgaubdavo ir sušildydavo. Nijolė Rudzikaitė-Malakauskienė išliks mūsų atmintyje, kaip puiki kūrėja, gilus, subtilus ir dvasingas žmogus.

**Lietuvos dailininkų sąjungos vardu reiškiamo nuoširdžią užuojautą velionės giminaičiams, kolegoms bei visiems pažinojusiems dailininkę.**

Lietuvos dailininkų sąjungos informacija  
(parengė E. Utarienė)